

nitun seurakunnan uudelle hautausmaalle luovuttaa sopivaa maata Sofielundin tai Forsbyn tiloilta tai voiko kaupunki osoittaa sitä muualta. Tämän johdosta kamari ehdotti, että tähän tarkoitukseen luovutettaisiin 5 virstan päässä kaupungista sijaitseva, Forsbyn tilan maalla oleva hietapohjainen laakso, jolle vei 3,500 jalan pituinen sivutie It. viertotieltä. Forsbyn tilan vuokraaja, maanviljelijä B. E. von Schantz, oli ilmoittanut suostuvansa maan käyttämiseen tähän tarkoitukseen ehdoin, että hänen vuokramaksuaan alennettiin 100 markkaa tynnyrialalta siihen käytettyä maata. Sen varalta, että tämä paikka luovutettiin puheena olevaan tarkoitukseen, kamari jätti valtuuston ratkaistavaksi, tuliko luovutuksen tapahtua ilmaiseksi vai maksusta, joka vastasi edellä mainittua kaupungin tappioksi koituvaa vuokranalennusta.

Ennenkuin asiassa muihin toimenpiteisiin ryhdyttiin, kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ hankkia mooseksenuskolaisen sotilasseurakunnan kruununrabbiinilta lausunnon siitä, soveltuiko hautausmaaksi ehdotettu alue tähän tarkoitukseen, sekä pyytää rahatoimikamarilta tietoa sen pinta-alasta ja siitä, täyttikö se ne vaatimukset, jotka maan terveydenhoitosääntö asetti sopivalle hautausmaalle.

Asiaa ei ratkaistu kertomusvuoden kuluessa.

Malminkadun varrella sijaitsevan käyttämättömän alueen säilyttäminen kaupungin hallussa. Rahatoimikamari oli vuonna 1881 Malminkadun suuntaa koskevan kaupunginasemakaavan muutosasian ²⁾ yhteydessä ehdottanut, että ent. Malminkadun tontit n:ot 1 ja 2 määrätyin ehdoin myytäisiin. Luopuen tästä ehdotuksesta kamari vuonna 1883 esitti, että sekä mainitun kadun oikaisemisen johdosta syntynyt, korttelissa n:o 67 a oleva uusi tontti-alue että myöskin edellä mainitut kaksi tonttia eli siis koko mainitussa korttelissa oleva käyttämätön alue toistaiseksi säilytettäisiin kaupungin hallussa. Kaupunginvaltuusto myöntyi ³⁾ tähän esitykseen.

2. Kaupungin kiinteän omaisuuden vuokra- ja nautinto-oikeutta koskevat kysymykset.

Uuden kaatopaikan järjestäminen Kampinmalmin kaatopaikan sijaan ja jätteiden kuljettaminen satamiin. Sen jälkeen kun läänin kuvernööri tehtyjen valitusten johdosta oli kehoittanut maistraattia ryhtymään toimenpiteisiin uuden lannankaatopaikan valitsemiseksi siihenastisen Kampinmalmilla olleen kaatopaikan sijaan kaupunginvaltuusto vuonna 1882 oli ilmoittanut maistraatille pitäneensä tarpeellisena jatkuvasti, kunnes oli ehditty ryhtyä kaupungin makkipuhtaanapitoimen täydellistä uudestijärjestelyä tarkoittaviin suunniteltuihin toimenpiteisiin, sallia mainitun paikan käyttämisen kaatopaikkana. Hankittuaan sen jälkeen terveyslautakunnalta lausunnon asiasta kuvernööri vuonna 1883 yksissä neuvoin maistraatin kanssa sakon uhalla kielsi kaiken lannan ja muun lian kaatamisen puheena olevaan paikkaan helmikuun 1 p:n jälkeen. Tämän johdosta valtuusto kehoitti ⁴⁾ rahatoimikamaria kiirehtimään sen käsiteltäväksi lähetetyn makkipuhtaanapidon ja kaatopaikkojen uudestijärjestelyä koskevan kysymyksen käsittelyä. Sen jälkeen valtuustolle

¹⁾ Valt. pöytäk. 30 p. tammik. 6 §. — ²⁾ Ks. s. 156. — ³⁾ Valt. pöytäk. 20 p. helmik. 21 §. — ⁴⁾ S:n 16 p. tammik. 10 §.

lähettämässään kirjelmässä kamari m.m. huomautti, että kaupungininsinööri, jolle valtuusto vuonna 1882 oli myöntänyt ¹⁾ matka-apurahan puhtaanapitokysymyksen tutkimista varten, tosin oli antanut kamarille kertomuksen matkan varrella useissa Skandinavian kaupungeissa tekemistään havainnoista, mutta ettei hän vielä ollut ehtinyt laatia asiaa koskevaa ehdotusta. Viitaten kysymyksen suureen laajuuteen ja tärkeyteen kamari ehdotti, että valtuusto uskoisi kysymyksen jatkuvan selvittelyn valiokunnalle, jonka jäsenistössä hygienisten ja teknillisten tietojen tuli olla edustettuina ja jonka kanssa kaupunginlääkärin ja kaupungininsinöörin tuli olla yhteistoiminnassa. Tätä valiokuntaa olisi myöskin kehoitettava toimittamaan Kampinmalmin kaatopaikan desinfiointi, mihin tarkoitukseen oli määräraha merkittynä kuluvan vuoden talousarvioon.

Rahatoimikamarin esitystä esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti ²⁾ asettaa valiokunnan, jonka yksissä neuvoin kaupunginlääkärin ja kaupungininsinöörin kanssa tuli laatia täydellinen ehdotus kaupungin puhtaanapitotoimen järjestämisestä. Sitä vastoin valtuusto epäsi kamarin ehdotuksen siltä osalta, joka koski Kampinmalmin kaatopaikan desinfiointia, ja kehoitti kamaria terveydenhoitolautakunnan kanssa neuvoteltuaan toimituttamaan desinfiointia. Valiokunnan jäseniksi valittiin ³⁾ vtt Tallqvist, Brummer ja Wasastjerna, tirehtori E. E. Qvist ja professori J. A. J. Pippingsköld.

Mietinnössään ⁴⁾ tämä valiokunta ensin ilmoitti katsoneensa tarpeelliseksi, ennenkuin kysymys voitiin ratkaista täydellisesti ja tyydyttävästi, ehdottaa toimenpiteitä, jotka ainakin suurin piirtein voivat poistaa pahimmat epäkohdat ja hankaluudet, jotka liittyivät silloiseen lannan ja muun lian kuljetukseen kaupungista ja joita kaatopaikan hävittäminen Kampinmalmilta oli entisestäänkin lisännyt. Tällöin lähinnä tarjoutuva keino oli, että samalla kun Vallilan kaatopaikka säilytettäisiin, kaupungin ulkopuolelle järjestettäisiin yksi tai useampia uusia kaatopaikkoja. Eräs sellainen oli valiokunnan mielestä järjestettävä Meilansin tai Greijuksen tilan maalle. Sen ohessa oli valiokunnan mielestä kokeiltava lannan vientiä kaupungista meritse. Tähän tarkoitukseen olisi kaupungille hankittava joitakin suurrehkoja proomuja, jotka sijoitettaisiin sopiviin paikkoihin satamiin ja joihin sopivina aikoina saisi kaataa rikkoja, lantaa ja muita jätteitä sen jälkeen poiskuljettaviksi ja suoraan myytäväksi lähiseudun maanomistajille tai väliaikaisesti varastoitaviksi johonkin kaupungista kauempana sijaitsevaan saareen tai rantaan. Jos proomut päiviksi kuljetettaisiin riittävän kauas ulos satamista, välttyisivät tähän kaatotapaan liittyvät suurimmat haitat. Ja kun kaato tällä tavoin järjestettynä tulisi puhtaanapitovelvollisille tuntuvasti huokeammaksi, ei olisi kohtuutonta, että heiltä tästä vaadittaisiin vähäinen maksu, esimerkiksi 25 penniä kuormalta, jolloin kaupungille tästä järjestelystä aiheutuvia kustannuksia voitaisiin tuntuvasti supistaa. Aluksi riittäisi valiokunnan käsityksen mukaan neljä proomua, joista kaksi olisi yleisön käytettävänä satamissa ja kaksi muuta varalla heti pantavaksi toisten tilalle sen jälkeen kun ne oli täytetty ja viety pois. Proomuille sopivina sijoituspaikkoina valiokunta mainitsi toiselle Katajarinökan pohjoisrannan heti rantamakasiinien itäpuolella ja toiselle Hietalahden-sataman laiturihaaran pohjoispuolen. Edelliseen paikkaan voitaisiin

¹⁾ Ks. s. 241. — ²⁾ Valt. kirjekopio 6 p. maalisk. — ³⁾ Valt. pöytäk. 20 p. maalisk. 17 §. — ⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 7.

käyttämällä hyväksi vanhaa puulaituria 1,600 markan kustannuksin järjestää maihinlaskusilta, jälkimmäinen paikka olisi ruopattava arviolta muutaman sadan markan kustannuksin. Valiokunta ehdotti, että rahatoimikamari saisi tehtäväkseen luovuttaa sopivan kaatopaikan Meilansin tai Greijuksen maalta sekä hankkia neljä proomu satamissa tapahtuvaa kaatoa varten ja tässä tarkoituksessa antaa panna kuntoon Katajanokan pohjoisrannalla olevan laiturin sekä toimittaa tarpeellisen ruoppauksen Hietalahdensataman laiturihaaran vierellä.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto hyväksyi¹⁾ valiokunnan ehdotuksen siten muutettuna, että toinen proomu Hietalahdensataman sijasta kiinnitettäisiin johonkin paikkaan lähelle Vladimirinkadun länsipäätä sekä että rahatoimikamarin tuli siellä suorittua tarkoitukseen vaadittavat työt.

Kaivopuiston osan luovuttaminen huvilapalstoiksi. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1881 lähettänyt²⁾ valiokuntaan kysymyksen, voiko kaupunki sallia, että Ulrikasborgs bad- ja brunshusinrättnings aktiebolag niminen yhtiö luovutti Puistokatuun rajoittuvan osan Kaivopuistoa huvilapalstoiksi, mistä kysymyksestä maistraatti oli pyytännyt valtuuston lausuntoa; valiokunnalle oli tällöin annettu tehtäväksi täydentää asiaa koskevia asiakirjoja sekä antaa siitä lausunto.

Vuonna 1883 antamassaan mietinnössä³⁾, johon liittyi kokoelma jäljennöksiä maistraatin pöytäkirjoista ja muista asiakirjoista, valiokunta lausui m. m., että kaupungin ja mainitun yhtiön välillä tosin ei ollut tehty mitään nimenomaista sopimusta siitä, että yhtiön tuli muodostaa sille vuosina 1836, 1842 ja 1845 luovutetusta alueesta puisto, mutta että se tarkoitus, johon alue oli luovutettu, kuitenkin lähinnä vastasi ja edellytti tällaista alueen käyttöä. Kaikista asiakirjoista, jotka koskivat yhtiön hallintaoikeuden saantia, samoin kuin myöskin yhtiön säännöistä kävi selvästi ilmi, että kumpikin osapuoli oli ajatellut istutuksia ja puistolaitteita järjestettäväksi kylpylaitoksen tarpeisiin rakennettavien rakennusten ympärille. Erityisesti näitä puistolaitteita oli korostettu eräässä yhtiön vuonna 1853 tekemässä anomuksessa saada pitää sille luovutettu maa hallussaan niin kauan kuin siellä oleva laitos oli yleisön käytettävänä silloiseen tarkoitukseensa. Katsoen siihen tarkoitukseen, johon kaupunki oli luovuttanut kyseisen alueen, ei yhtiön hallintaoikeuden valiokunnan käsityksen mukaan voinut katsoa sisältävän oikeutta sen käyttämiseen muihin tarkoituksiin kuin kylpy- ja terveysvesilaitoksen välittömiin tarpeisiin, ja kaikkein vähimmin saattoi olla yhtiön vallassa ilman kaupungin lupaa muuttaa jo puistoksi järjestettyä tämän alueen osaa yksityisille luovutettaviksi rakennustonteiksi. Voitiin tosin ajatella, että kaupunki tällä kertaa sallisi yhtiön luovuttaa asuntontonteiksi lähinnä Puistokatua sijaitsevan osan Kaivopuiston aluetta. Tämän myöntymisen puolesta puhui se kiitollisuus, jota kaupungin täytyi tuntea niitä henkilöitä kohtaan, jotka olivat uhranneet sekä huomattavia pääomia että vaivaa ja huolta sen kauniin puistoalueen luomiseksi, joksi yhtiölle luovutettu ja alkujaan niin karu maa-alue oli muutettu, varsinkin koska he olivat tämän työn suorittaneet ensinkään ajattelematta vastaista korvausta. Valiokunta ei kuitenkaan voinut pitää oikeana, että yhtiön suurten ansioitten huomioon ottaminen tekisi mahdolliseksi sen puiston osittaisen

¹⁾ Valt. pöytäk. 15 p. toukok. 7 §. — ²⁾ Ks. s. 158. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 8.

hävittämisen, jonka aikaansaaminen ilmeisesti oli ollut päävaikuttimia kaupungin luovuttaessa alueen miltei ilmaiseksi ja jonka säilyttämistä kaupungilla sentähden myös oli pätevä syy vaatia. Valiokunta puolestaan ei myöskään voinut olla kyseisen puistoalueen osan vuokraamisessa huvilatoriteiksi näkemättä Kaivopuiston hävittämisen alkua, koska huvilain rakentaminen tähän paikkaan tuntuvasti supistaisi sitä Kaivopuiston osaa, jota voitiin ylläpitää puistona. Muutkaan esitetyt syyt eivät voineet valiokuntaa vakuuttaa siitä, että oli välttämätöntä vähentää sitä muutenkin jottenkin rajoitettua aluetta, jolla kaupungin asukkaat lähitienoilla voivat nauttia ruohikkojen vehreydestä ja puiden varjosta. Mietintö päättyi ehdotukseen, että kaupunginvaltuusto maistraatille annettavassa lausunnossaan ilmoittaisi, että valtuusto, joka ei katsonut yhtiöllä olevan oikeutta ilman kaupungin lupaa luovuttaa huvilapalstoiksi mitään osaa sille vuokratusta maasta, ei puolestaan myöskään voinut sallia yhtiön tällä tavoin käyttävän Puistokatuun rajoittuvaa Kaivopuiston osaa ja tämän johdosta anoi, että maistraatti ryhtyisi tarpeellisiin toimenpiteisiin tällaisen luovutuksen estämiseksi.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ ennen asian ottamista lopullisesti ratkaistavaksi kehoittaa rahatoimikamaria hankkimaan Ulrikasborgs bad- och brunnsinrättnings aktiebolag nimisen yhtiön hallitukselta tiedon siitä, suostuiko yhtiö ja millä ehdoilla luovuttamaan Kaivopuiston siellä olevine laitteineen ja tuloa tuottavine oikeuksineen kaupungille, sekä antamaan valtuustolle tiedon tästä ynnä mahdollista tarjousta koskevan oman lausuntonsa.

Metsästäjäkadun tontin n:o 6 vuokralleanto. Tehtaantöyöntekijä K. A. Löfman, jolla oli vuokralla hallussaan aikaisemman kaupunginasemakaavan mukaan n:o:oksi 5 merkitty tontti Metsästäjäkadun varrella, oli rahatoimikamarilta anonut saada rakennettavaksi vuokrata silloisen kaupunginasemakaavan mukaan sitä lähinnä vastaavan, korttelissa n:o 109 mainitun kadun varrella sijaitsevan tontin n:o 6. Kamarin ehdotuksesta ja kun viimeksi mainittua tonttia tämän korttelin suunnitellun lisäjärjestelyn takia ei vielä voitu luovuttaa lunastettavaksi, kaupunginvaltuusto valtuutti²⁾ kamarin toistaiseksi vuokraamaan kyseisen tontin työmies Löfmanille sen laajuisena kuin se oli voimassa olevassa kaupunginasemakaaavassa, kuitenkin ehdoin, ettei vuokraaja saanut teettää rakennuksia uudestijärjestelyssä tontista erotettavaan osaan sekä että hänen täysin vapaasti käytettävään olevan tontin osan vuokramaksu korotettiin 202 markkaan, jota vastoin muu osa luovutettiin hänelle ilmaiseksi.

Vuorimiehenkadun tontin n:o 13 vuokralleanto. Rahatoimikamarin esityksestä kaupunginvaltuusto päätti³⁾ valtuuttaa kamarin vuokratonttien suhteen voimassa olevin ehdoin luovuttamaan Vuorimiehenkadun tontin n:o 13 rakennustarkoituksiin oikeusraatimies B. O. Steniukselle 1,025 markan vuosivuokrasta sekä velvoittaen hänet suorittamaan kaupungille Smk 1,263:72 korvaukseksi mainitulle tontille kuuluvan Korkeavuorenkadun osuuden kiveämisestä ja alistumaan tontin mahdolliseen uudestijärjestelyyn. Raatimies Stenius oli toimitetussa vuokrahuutokaupassa tehnyt korkeimman tarjouksen.

Lapinlahdenkadun ja Työmiehenkadun varrella olevien tonttien vuokralle-

1) Valt. pöytäk. 9 p. lokak. 1 §. — 2) S:n 24 p. huhtik. 17 §. — 3) S:n 18 p. jouluk. 10 §.

anto. Kaupungininsinöörin laadittua rahatoimikamarin pyynnöstä Lapinlahdenkadun, tulevan Työmiehenkadun ja Hietalahteen rakennettavaksi suunnitellun rautatielinjan välisen käyttämättömän alueen jaoitusehdotuksen, kaupunginvaltuusto valtuutti ¹⁾ kamarin tehdystä esityksestä vuokratonttien vuokralleannossa noudatettavin ehdoin luovuttamaan rakennettavaksi erään uusista tonteista, nimittäin Lapinlahdenkadun tontin n:o 12, kauppias J. A. Nymanille 551 markan vuotuisesta vuokramaksusta.

Toinen uusista tonteista, Työmiehenkadun tontti n:o 3, rahatoimikamari valtuutettiin ²⁾ samoin ehdoin vuokraamaan rakennettavaksi teurastajamestari K. A. Wickströmille 605 markan vuosivuokrasta.

Kolmas kyseisistä uusista tonteista, Työmiehenkadun tontti n:o 5, rahatoimikamari edelleen valtuutettiin ³⁾ samoin ehdoin rakennettavaksi luovuttamaan puusepänkisälli K. V. Engbergille 330 markan vuotuisesta vuokramaksusta.

Lopuksi kaupunginvaltuusto valtuutti ⁴⁾ rahatoimikamarin samoin ehdoin ja samaan tarkoitukseen vuokraamaan neljännen edellä mainituista tonteista, nimittäin Lapinlahdenkadun tontin n:o 14, kuorma-ajuri V. Heitmanille 228 markan vuotuisesta vuokramaksusta.

Edellä mainitut henkilöt olivat toimitetuissa huutokaupoissa tehneet korkeimmat vuokratarjoukset.

Malminkadusta luoteeseen olevan alueen tonttien vuokralleanto. Malminkadusta luoteeseen olevan alueen jaoituskaavaa ⁵⁾ koskevan asian yhteydessä rahatoimikamari mainitun alueen käsittämien yhdeksän tontin arvioinnin jälkeen antoi kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi niiden vuokramaksuja koskevan ehdotuksensa, lukuun ottamatta kuitenkin Malminkadun tonttia n:o 3. Sen ohessa kamari anoi, että se valtuutettaisiin vuokraamaan kaksi puheena olevista tonteista, nimittäin Annankadun tontit n:ot 32 ja 34, rakennettaviksi vuokratonttien suhteen voimassa olevin ehdoin 1,383 markan vuotuisesta vuokramaksusta tehtailija E. Spennertille, joka toimitetussa huutokaupassa oli tehnyt korkeimman tarjouksen, sekä vastedes vuokraamaan muut kyseiset tontit lukuun ottamatta mainittua Malminkadun tonttia, tällöin huomioon ottaen, etteivät niiden vuokramaksut saaneet alittaa kamarin ehdottamia maksuja. Malminkadun tontti n:o 3 olisi sitä vastoin varattava vastaisen kolmannen palotornin paikaksi.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto täydellisesti hyväksyi ³⁾ rahatoimikamarin esityksen.

Aspnäsin tilan vuokralleanto. Sen johdosta, että kauppiaanleski M. Stenbergin hallussa olevan Aspnäsin tilan n:o 28 vuokra-aika päättyi kertomusvuoden lopussa, kaupungininsinööri oli rahatoimikamarin pyynnöstä laatinut ehdotuksen tilan jakamisesta kahdeksaan palstaan, jotka annettaisiin vuokralle jokainen erikseen. Sen yhteydessä leskirouva Stenberg oli kamarilta anonut saada viideksikolmatta tai kolmeksikymmeneksi vuodeksi vuokrata tilan päärakennusta ympäröivän alueen ja »Arbetarenes i Helsingfors byggnads aktiebolag» niminen yhtiö It. viertotien ja mainitun rakennuksen välisen osan tilaa rakentaakseen sinne työväenasuntoja. Kamari, joka puolestaan oli sitä mieltä, että suurin osa tilaa viertotien varrella ja meren äärellä sijaitsevana hyvin soveltui teollisuuslaitosten paikaksi ja sen tähden olisi toistaiseksi vuokrattava vain lyhyeksi ajaksi kerrallaan,

¹⁾ Valt. kirjekopio 6 p. maalisk. — ²⁾ Valt pöytäk. 10 p. huhtik. 15 §. —

³⁾ S:n 5 p. kesäk. 6 §. — ⁴⁾ S:n 13 p. marrask. 10 §. — ⁵⁾ Ks. s. 270.

jotta se tarpeen vaatiessa olisi vapaasti käytettävissä mainitun laatuisiin tarkoituksiin, teki sen jälkeen kamarille asiaa koskevan esityksen.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin ehdotuksen mukaisesti päätti ¹⁾:

että Aspnäsin tila lukuun ottamatta n:o 6 merkittyä aluetta ottaen huomioon paikkain varaaminen sen alueelta vastaisia tehdas- y. m. teollisuus laitoksia varten vuokrakauden päättyessä oli annettava vuokralle enintään viideksi vuodeksi kerrallaan kaupungin viljelyspalstojen suhteen voimassa olevin ehdoin;

että edellä mainitun alueen n:o 6 sai kymmeneksi vuodeksi tammikuun 1 p:stä 1884 lukien luovuttaa leskirouva Stenbergille 750 markan vuotuisesta vuokramaksusta ja muuten asuntohuviloitten suhteen voimassa olevin ehdoin; sekä

että mainitun osakeyhtiön anomus sitä vastoin ei antanut valtuustolle toimenpiteen aihetta.

Hesperian huvilan vuokralleanto. Koska huvilan n:o 61 Hesperian vuokraoikeus, joka siihen yhdistettyine ravintolaoikeuksineen oli ravintoloitsija P. G. Nymarkin konkurssipesän hallussa, päättyi kesäkuun 1 p:nä 1883, rahatoimikamarianoi kaupunginvaltuustolta, että kamari valtuuttaisiin sinetöityjä tarjouksia pyytään tarjoamaan mainittu vuokraoikeus ynnä siihen yhdistetty ravintolaoikeus uudestaan vuokralle viideksi tai kymmeneksi vuodeksi sekä sen jälkeen hyväksymään edullisimpana pitämänsä tarjous. Tähän valtuusto myöntyi ²⁾. Samalla kamari tehdystä anomuksesta oikeutettiin tarjoamaan asuinrakennuksesta, soittolavasta, jääkellarista, aitauksesta ja erinäisistä rautakaarista, jotka kaikki kuuluivat konkurssipesälle, yhteensä 6,545 markan hinta sekä siinä tapauksessa, että tämä tarjous hyväksyttiin, tarjoamaan mainitun omaisuuden käyttöoikeus Hesperian huvilan vuokraoikeuden yhteydessä.

Humaliston tilan huvilapalstain vuokralleanto. Rahatoimikamarin esityksestä kaupunginvaltuusto päätti ³⁾ valtuuttaa kamarin kolmenkymmenen vuoden ajaksi ja asuntohuviloitten suhteen voimassa olevin vuokraehdoin luovuttamaan valtuuston vuonna 1882 tekemän päätöksen ⁴⁾ mukaisesti muodostetut, Lant. viertotien varrella sijaitsevat Humaliston tilan n:o 55 alueella olevat huvilapalstat n:ot 1, 3 ja 4 alla mainituille henkilöille, nimittäin: palstan n:o 1 puutarhuri M. Schoschkoffille 325 markasta, palstan n:o 3 kauppias J. H. Malmströmille 285 markasta ja palstan n:o 4 tehtaantyohtekijä J. R. Henrikssonille samoin 285 markasta, kaikki vuotuista vuokramaksua. Sen ohessa liitettiin huvilapalstan n:o 3 vuokraamiseen se ehto, että vuokraajan määrätyn ajan kuluessa tuli lunastaa sillä olevat rakennukset samasta hinnasta, 15,600 markasta, jonka kaupunki aikaisemmin oli suorittanut ⁴⁾ jakamattoman tilan entiselle vuokraajalle.

Edellä mainitut henkilöt olivat toimitetussa huutokaupassa tehneet korkeimmat tarjoukset.

Vallilan tilalla olevan huvilantontin vuokralleanto. Rahatoimikamarin esityksestä kaupunginvaltuusto päätti ⁵⁾ valtuuttaa kamarin kolmenkymmenen vuoden ajaksi ja muuten asuntohuviloitten suhteen voimassa olevin vuokraehdoin luovuttamaan tilan n:o 15 Vallilan alueella olevan huvilapalstan Vallila n:o 2 nahkuri J. H. Hellstenille 267 markan vuotuisesta vuok-

¹⁾ Valt. pöytäk. 18 p. jouluk. 9 §. — ²⁾ S:n 20 p. maalisk. 14 §. — ³⁾ S:n 30 p. tammik. 7 §. — ⁴⁾ Ks. s. 212. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 23 p. lokak. 5 §.

ramaksusta oikeuttaen vuokraajan perustamaan tontille nahkurintehtaan. Nahkuri Hellsten oli toimitetussa huutokaupassa tehnyt korkeimman tarjouksen.

Harjun tilan huvilatonttien vuokralleanto. Rahatoimikamarin esityksestä kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ valtuuttaa kamarin kolmenkymmenen vuoden ajaksi ja muuten asuntohuvilain suhteen voimassa olevin vuokraehdoin luovuttamaan Harju tilaan n:o 16 kuuluvan huvilatontin Harju n:o 6 kirvesmies A. Stenille 100 markan vuotuisesta vuokramaksusta ja huvilatontin Harju n:o 9 puuseppä K. G. Järviselle 170 markan vuosivuokrasta.

Samoin valtuutettiin ²⁾ rahatoimikamari tehdystä esityksestä kolmenkymmenen vuoden ajaksi ja asuntohuviloitten vuokralleannossa noudatettavain ehdoin vuokraamaan Harjun huvilatontti n:o 8 puuseppä E. Heleniukselle ja Harjun huvilatontti n:o 10 kirvesmies J. A. Niemelle, kummatkin 65 markan vuosivuokrasta, kuitenkin ehdoin, ettei tonteille saanut teettää rakennuksia vähemmän kuin 10 jalan etäisyyteen niiden itärajaa pitkin kulkevasta tiestä eikä myöskään tontille n:o 8 vähemmän kuin 20 jalan etäisyyteen sen pohjoisrajaa pitkin kulkevasta tiestä.

Samoin valtuutettiin ³⁾ rahatoimikamari tehdystä esityksestä yhtä pitkäksi ajaksi ja samoin vuokraehdoin luovuttamaan Harjun huvilatontti n:o 11 tehtaantyohtekijä H. Pelinille 183 markan vuotuisesta vuokramaksusta ja Harjun huvilapalsta n:o 12 kulta- ja hopeatyöntekijä J. F. Lagerlille 171 markan vuosivuokrasta, kuitenkin ehdoin, ettei näille tonteille saanut teettää rakennuksia vähemmän kuin 20 jalan etäisyyteen edellisen etelärajaa ja jälkimmäisen pohjoisrajaa myöten kulkevasta tiestä.

Edellä mainitut kuusi henkilöä olivat toimitetuissa huutokaupoissa tehneet korkeimmat vuokratarjoukset.

Vuokrasopimusta koskevassa asiassa tehty valitus. Rahatoimikamarin kieltäytyttyä hyväksymästä kaupunkiin kuuluvan huvilan n:o 63 Hagasundin haltijan everstinrouva E. Ch. A. Karamsinin ja neiti A. M. S. Fohströmin välillä tehtyä sopimusta, jolla eräs mainitun huvilan alue oli luovutettu viimeksi mainitulle siksi ajaksi, joksi mainitun huvilan hallintaoikeus oli luovutettu everstinrouva Karamsinille, neiti Fohström valitti kaupunginvaltuustolle kamarin päätöksestä. Koska asia kuitenkin rahatoimikamarin ohjesäännön mukaan oli kamarin lopullisesti ratkaistava, valtuusto päätti ⁴⁾ olla ottamatta sitä käsiteltäväkseen.

Keskiesplanaadin kioskipaikkain vuokralleanto. Tehdystä esityksestä kaupunginvaltuusto valtuutti ⁵⁾ rahatoimikamarin huutokaupalla tai sientöityjä tarjouksia pyytämällä antamaan keskiesplanaadista virvoitusjuomain, sanomalehtien, tupakkavalmisteiden, hedelmien y.m. myyntiä varten tarkoitettujen kioskien tai paviljonkien rakentamista varten viiden tai kahdeksan vuoden ajaksi vuokralle ne neljä paikkaa, jotka senaatin vuonna 1882 vahvistaman mainitun esplanaadin järjestelysuunnitelman ⁶⁾ mukaan oli varattu tähän tarkoitukseen.

Töölön puiston niittypalstain vuokralleanto. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1882 valtuuttanut ⁷⁾ rahatoimikamarin kymmeneksi vuodeksi antamaan Töölön puiston niittypalstat n:ot 6 ja 7 vuokralle velvoittaen vuokraajan vuokra-ajan lopussa luovuttamaan ne takaisin kaupungille hyvin oji-

¹⁾ Valt pöytäk. 20 p. helmik. 18 §. — ²⁾ S:n 5 p. kesäk. 15 §. — ³⁾ S:n 25 p. syysk. 25 §. — ⁴⁾ S:n 20 p. maalisk. 7 §. — ⁵⁾ S:n 5 p. kesäk. 7 §. — ⁶⁾ Ks. s. 206. — ⁷⁾ Ks. s. 214.

tettuina ja viljeltyinä nurminiittyinä. Kun kamari kuitenkin tehtyjä vuokratarkoituksia arvostellessaan ei ollut voinut päästä yksimielisyyteen, sen enemmistö kun halusi luovuttaa vuokraoikeuden kauppias E. Nyqvistille ja vähemmistö teurastajamestari K. F. Zveygbergille, kamari s.v. alisti nämä tarjoukset valtuuston ratkaistaviksi. Asiaa vuonna 1883 esiteltäessä valtuusto päätti¹⁾ luovuttaa puheena olevan vuokraoikeuden viimeksi mainitulle 150 markan vuotuisesta vuokramaksusta.

Vuokraoikeuden pidennys. Kauppias C. Lindh, jolla vuoden 1886 loppuun oli hallussaan kaupungin omistamien, varastopaikkoina vuokralle annettujen saarien n:o 91 Ison Verkkosaaren ja n:o 92 Pienen Verkkosaaren vuokraoikeus, oli rahatoimikamarilta anonut mainitun vuokraoikeuden pidennystä kymmenen vuotta sekä lupaa yksikehaisen höyrysaahan ynnä tarpeellisten kimpi- ja sirkkelisahain samoinkuin maihinlasku- ja lastaussiltain rakentamiseen ja edelleen saada tähän tarkoitukseen käyttää kaupungin osuutta hänen mainittujen saarien välille suunnittelemansa sillan länsipuolella olevasta vesialueesta. Kamarin puoleltua hakijan anomusta kaupunginvaltuusto ensin palautti²⁾ asian kamariin tarkemmin selviteltäväksi. Kamarin annettua pyydetyt selvityksen valtuusto päätti³⁾ myöntyä anomukseen ehdoin, että vuokraaja vuodesta 1884 lähtien maksoi kaupungille kyseisistä saarista 500 markkaan korotetun vuotuisen vuokramaksun.

Kauppias F. J. F. Sjöblomille myönnettiin⁴⁾ tehdystä anomuksesta ja rahatoimikamarin puoltolauseen mukaisesti viiden vuoden pidennys tilan n:o 87 Tervasaaren vuokraoikeuteen lukien tammikuun 1 p:stä 1884 500 markkaan korotetusta vuosivuokrasta ja muuten varastotonttien suhteen voimassa olevin ehdoin.

Tehtailija W. Andsténille myönnettiin⁵⁾ tehdystä anomuksesta, jota rahatoimikamari oli puoltanut, It. viertotien varrella n.s. Kauraholmanmäen luona sijaitsevan Wilhelmsbergin alueen pidennetty vuokraoikeus viideksi vuodeksi eli vuoden 1896 loppuun 500 markkaan korotetusta vuosivuokrasta ja muuten samoin ehdoin kuin aikaisemmin.

Kappelin vuokraoikeuden siirto. Ravintoloitsija A. J. Johansson, jolla oli kesäkuun 1 p:ään 1885 vuokralla hallussaan It. esplanadin kahvilapaviljonki, n.s. Kappeli, mutta joka otettuaan vuonna 1882 haltuunsa kaupungin seurahuoneen halusi luovuttaa mainitun vuokraoikeuden toiselle henkilölle, oli rahatoimikamarilta anonut, että Kappelin vuokraajaksi hänen sijaansa lokakuun 1 p:stä otettaisiin yliviinuri J. Volontis, jolle silloin olisi myönnettävä jonkin verran vuokra-ajan pidennystä vuokraehtojen muuten pysyessä muuttumattomina. Myöskin yliviinuri Volontis oli ilmoittanut suostuvansa ottamaan vastaan mainitun vuokraoikeuden ehdoin, että vuokra-aika pidennettiin kesäkuun 1 p:ään 1888. Tämän johdosta rahatoimikamari esitti, että kaupunginvaltuusto valtuuttaisi kamarin tekemään yliviinuri Volontiksen kanssa sopimuksen vuokraoikeuden siirtämisestä hänelle 8,000 markan vuosimaksusta ja muutenkin kaupungin ja ravintoloitsija Johanssonin väliseen vuokrasopimukseen sisältynein ehdoin, mutta ulottamalla vuokra-ajan joulukuun 1 p:ään 1887. Sen jälkeen kun kaupungin ja ravintoloitsija Johanssonin välinen vuokrasopimus oli julkaistu⁶⁾ painosta ja jaettu valtuutetuille, nämä päättivät⁷⁾ hyväksyä kamarin esityksen sellai-

¹⁾ Valt. pöytäk. 16 p. tammik. 14 §. — ²⁾ S:n 20 p. helmik. 19 §. — ³⁾ Valt. kirjekopio 6 p. maalisk. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 20 p. maalisk. 14 §. — ⁵⁾ S:n 5 p. kesäk. 14 §. — ⁶⁾ S:n 25 p. syysk. 37 §. — ⁷⁾ S:n 9 p. lokak. 4 §.

sin rajoituksin, että yliviinuri Volontikselle ei myönnetty vuokra-ajan pidennystä, joten siis vuokra-aika päättyi kesäkuun 1 p:nä 1885.

Katoksen paikan luovuttaminen Hietalahdensatamasta. Skärgårdstrafikaktiebolaget nimisen liikenneosakeyhtiön hallituksen anomuksesta, jota rahatoimikamari oli puoltanut, kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ luovuttaa mainitulle yhtiölle sen Hietalahdensatamassa olevan maihinlaskusillan ²⁾ vierestä paikan avoimen katoksen rakentamiseksi, joka tarjoaisi odottaville höyrylaivamatkustajille suojaa sateella ja saaristolaisille tilaisuuden höyrylaivalla kaupunkiin tuotujen maalaistuotteiden maksuttomaan varastoimiseen; yhtiö olisi kuitenkin velvollinen saatuaan kaupungilta siitä määräyksen luovuttamaan paikan takaisin ja poistamaan katoksen.

Lupa maihinlaskusillan rakentamiseen Pohjoissatamaan. Kenraalimajuri J. J. af Lindforsin anomuksen saada rakentaa höyrypursien maihinlaskusilta Pohj. rantakadulle kaupunginvaltuusto lähetti ³⁾ rahatoimikamariin, jonka tuli hankkia siitä satamakapteenin lausunto ja antaa tämä ynnä oma lausuntonsa kaupunginvaltuustolle. Sekä satamakapteenin että rahatoimikamarin antamissaan lausunnoissa puollettua tätä anomusta valtuusto päätti ⁴⁾ oikeuttaa hakijan esittämänsä asemapiirroksen mukaisesti rakentamaan kyseisen sillan ja toistaiseksi käyttämään sitä, kuitenkin velvollisena olosuhteiden vaatiessa heti poistamaan sillan laitteineen.

Lupa maihinlaskusillan rakentamiseen Hietalahden satamaan. Skärgårdstrafikaktiebolaget nimisen yhtiön hallituksen anomuksen, että kaupunki rakentaisi maihinlaskusillan Hietalahden satamaan ja järjestäisi sataman läheisyyteen vesipostin, kaupunginvaltuusto lähetti ⁵⁾ rahatoimikamariin. Sen jälkeen kun kamari viitaten kaupungininsinöörin ja satamakapteenin antamiin lausuntoihin oli ehdottanut hallituksen esityksen evättäväksi, tämä jätti kamariin uuden anomuksen, jossa pyydettiin yhtiölle lupaa saada rakentaa Hietalahden satamaan 65 jalan pituinen ja 14 jalan levyinen maihinlaskusilta, jonka rakentamista varten hallitus samalla anoi kaupungin varoista 3,000 markan avustusta. Tämänkin anomuksen kamari ehdotti evättäväksi. Asiaa esiteltäessä valtuusto kuitenkin päätti ⁶⁾ myöntyä mainittuun anomukseen sekä antaa kamarille tehtäväksi laiturin valmistuttua ja sen loppukatselmuksen kamarin toimesta tavallisessa järjestyksessä tapahduttua ottaa sen vastaan ja hoitaa sitä kaupungin puolesta. Myöhemmin valtuusto tehdystä anomuksesta oikeutti ⁷⁾ hallituksen lisäämään laiturin pituutta 12 jalkaa.

3. Kaupungin omistamien talojen ja rakennusten käyttämistä määrättyihin tarkoituksiin sekä sellaisten rakennusten teettämistä ja kunnossapitoa koskevat asiat.

Muonamakasiinin rakentaminen venäläiselle sotaväelle. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1880 antanut ⁸⁾ rahatoimikamarille tehtäväksi m.m. määrätyn ehdoin tarjota urakalla suoritettavaksi uuden muonamakasiinin rakentamisen venäläiselle sotaväelle Siltavuorenrantakadun varrelle, tehdä venäläisen sotaväen asiamiesten kanssa sopimuksen rakennuksen pohja-

¹⁾ Valt. pöytäk. 5 p. kesäk. 8 §. — ²⁾ Ks. alemp. — ³⁾ Valt. pöytäk. 10 p. huhtik. 2 §. — ⁴⁾ S:n 24 p. huhtik. 15 §. — ⁵⁾ S:n 20 p. helmik. 12 §. — ⁶⁾ S:n 20 p. maalisk. 2 §. — ⁷⁾ S:n 24 p. huhtik. 14 §. — ⁸⁾ Ks. s. 100.